

PREEK KRIJTBURG ZONDAG, 17 FEBRUARI 2019
over Jeremias 17, 5 – 8 en Lucas 6, 17 + 20 – 26
Gregory Brenninkmeijer SJ

Het is buitengewoon nuttig, beste mensen, als je meer wilt doordringen in de betekenis van een evangelieverhaal, om te proberen je een zo concreet mogelijk beeld te vormen van wat daar feitelijk is gebeurd. Dus vandaag moeten we ons dan voorstellen hoe een grote menigte mensen is samengestroomd op een plek waar men wist dat Jezus zou komen. Die mensen wilden Jezus horen spreken. Zij zochten genezing voor zichzelf of hun dierbaren. En nu staan ze te wachten, opgewonden, hoopvol, verwachtingsvol. Daar is hij! Ze zien hem komen, omstuwd door zijn volgelingen. Ze dalen af, van die heuvel daar, hen tegemoet. Ziet u het voor u? Kunt U zich met het oog van uw verbeelding een beeld vormen van die scene? Al die mensen die omhoog kijken naar Jezus en Jezus die naar hen kijkt. Hij weet wat ze van hem verwachten. Ik stel het me voor hoe Jezus en de leerlingen naderen. Wat gaat er om in hun hoofden? Wat denken die leerlingen? Wat hopen die mensen?

En dan doet Jezus wat niemand verwachtte: Hij vestigt zijn ogen op zijn leerlingen en zegt: "Zalig, gij die arm zijt, want aan u behoort het koninkrijk van God!" Wat kan dat betekenen? Waarom zegt Jezus dat? Waarom richt hij zich niet tot de menigte? Ik denk dat Jezus, toen hij die heuvel afkwam en al die mensen zag, dat hij zich toen realiseerde dat al die mensen op een of andere manier verwachtten dat hij hen gelukkig zou maken. Hij moet gezien hebben dat zij als schapen waren zonder herder, mensen die leiding zochten en hoopten dat hij hun gids zou zijn naar dat koninkrijk van God. Ik ben er van overtuigd dat wat Jezus tot zijn leerlingen zei bedoeld was als antwoord op de verwachting van de mensen. Jezus wijst naar zijn leerlingen als rolmodel voor de mensen, ook voor ons. Zalig zijn jullie, mijn leerlingen, omdat jullie arm zijn, want aan mensen als jullie behoort het koninkrijk van God. Jullie ervaren wat echt geluk is.

Hoe kun je nou gelukkig zijn als je arm bent? Voor ons is armoede iets dat moet worden uitgeroeid, een situatie die niemand zou moeten ervaren. Onze regeringen spannen zich in om echte armoede uit te bannen uit onze samenleving. Op televisie zien we regelmatig beelden van onvoorstelbare omstandigheden waarin mensen moeten overleven. Dat is absoluut niet de armoede die Jezus bedoelde toen hij de leerlingen als rolmodel voorstelde van waar geluk.

De leerlingen hadden alles achter gelaten wat hen meer of minder een zeker leven garandeerde. Zij verlieten hun visgerie, hun tollenaars bureau. Ze hadden zelfs hun huis en familie achter gelaten om Jezus te volgen. Ze werden rondtrekkende volgelingen van een rabbi in het vertrouwen dat hij zou zorgen voor wat zijn nodig hadden om te leven. Ze volgden bovendien niet de eerste de beste rabbi. Deze zond hen uit zonder geld, zonder rugzak vol kleren en spullen. Alleen maar een stok en een paar sandalen. Met niets dan een hart vol vrede en het goede nieuws van het koninkrijk van God dat er aan zat te komen. Meer hadden ze volgens Jezus niet nodig. En, je kunt het geloven of niet, het werkte. Toen ze terugkwamen van hun zending vroeg Jezus hen of ze onderweg iets te kort gekomen waren? Nee, zeiden zij, niets. Ik weet wel, dat speelde zich af tweeduizend jaar geleden. Vandaag de dag zou je dat niet meer kunnen doen. Jawel! Dat gaat ook vandaag nog. Als een jonge man zich aanmeldt om Jezuiet te worden wordt hij onderworpen aan een serie knap uitdagende beproevingen. Een daarvan is: Op pelgrimstocht gaan, te voet en zonder geld, gedurende zes weken. Dat is niet eenvoudig, maar ze overleven het allemaal en ervaren dat je inderdaad kunt vertrouwen op God en op de goedheid van de mensen. Dat is een geweldige ervaring. En dat geldt ook in 2019.

Ik weet wel, dat klinkt nogal vreemd. We gaan gewoonlijk niet op reis zonder goede voorbereiding. Dat is ook verstandig. We willen niet ergens vast komen te zitten. We willen anderen ook niet tot last

zijn. We willen goed verzekerd zijn voor alle zekerheid, en al kunnen we niet alle risico's vermijden, we zullen ze toch zoveel mogelijk trachten te voorkomen. Maar iedereen weet dat áls je in de problemen komt en als je hopeloos en hulpeloos staat te kijken, en als er dan iemand is die je te hulp komt en van alles doet om je helpen, dat dat de meest welkome en roerendste ervaring is die je kan overkomen. Velen denken of zeggen soms ook tegen hun helper: Je bent een engel! En inderdaad: In ervaringen als deze openbaart zicthte komst van het Koninkrijk van God.

Gezegend degene die op de Heer vertrouwt en op de Heer zijn hoop stelt. Zo verwoordt de profeet Jeremias dit. Maar anderzijds vervloekt hij degene die op mensen vertrouwt en zijn hoop stelt op schepselen. Onze cultuur zet er ons heden ten dage toe aan te vertrouwen op ons bezit. Elke dag worden we verlokkt om te meer te consumeren, het laatste snufje te kopen, het beste. We worden bekoord ons geluk te zoeken in 'hebbedingen', en meer voelt altijd beter. En toch heeft dat geen echte waarde. Het zal ons leven noch verlengen noch gelukkiger maken. Het is de liefde van de mensen, die de Heer op onze weg heeft geplaatst, die ons leven het leven waard maakt. Die liefde is niet te koop. Ze wordt vrijelijk gegeven en enkel betaald met wederliefde.

Jezus biedt ons zijn leerlingen aan als rolmodel. Die waren noch rijk, noch machtig of invloedrijk. Maar zij vertrouwden op den duur enkel nog op wat Jezus te bieden had. Het duurde een hele tijd voordat ze door hadden dat hij geen weelde, of aanzien of ook maar respect aanbood. Wat Jezus aanbood was zichzelf. Zijn vriendschap, zijn nabijheid, zijn liefde. Zo is het ook vandaag, en zalig zijn wij als wij kiezen voor zijn vriendschap en voor zijn liefde als de hoeksteen van ons geluk, Amen.